

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

_____ проф. Юрій ОСТАПЕЦЬ

«_____» _____ 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Державна служба
Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та методологія публічного управління» для здобувачів вищої освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування освітньої програми «Державна служба».

Розробник: *Токар Маріан Юрійович*, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри політології і державного управління факультету суспільних наук

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
політології і державного управління
Протокол № 14 від 27 червня 2023 року

Зав. кафедри

_____ *проф. Анатолій КЛЮЧКОВИЧ*
(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**
Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної
комісії:

_____ *доц. Олена ПОПАДИЧ*
(підпис)

© Маріан Токар, 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 7	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 210	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 2,1 аудиторних – 72 самостійної роботи студента – 108	1-ий – 2-ий	1-ий – 2-ий
	Лекції:	
	22 – 22 год	12 год
	Практичні (семінарські):	
	14 – 14 год	8 год
Вид підсумкового контролю: <i>іспит</i>	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: <i>усна</i>	Самостійна робота:	
	54 – 54 год	160

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія та методологія публічного управління» є надання студентам теоретичних та практичних знань щодо теоретичних і методологічних підходів у публічному управлінні, категоріального апарату, усталених методик та сучасних методологічних модифікацій.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-01);
- здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні (ЗК-04);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-07);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різноманітних джерел (ЗК-09);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-10).

2) професійних компетентностей:

- здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК-04);
- здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування (СК-09).

Важливою складовою вивчення програми є здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог (*ІК – інтегральна компетентність*).

Крім того, вивчення вказаної навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти у подальшому орієнтуватися в проблематиці основних тенденцій розвитку публічного управління та адміністрування; використовувати отримані знання при ви рішенні професійних завдань; уміти давати аналітичну оцінку діяльності органів публічної влади; готувати повідомлення, виступи, аналітичні довідки, наукові статті на вказану проблематику.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Державна служба», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.	ПРН-1
Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.	ПРН-4
Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.	ПРН-5
Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.	ПРН-7

Планувати і здійснювати наукові й прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних і емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.	ПРН-12
Уміти оперативно й ефективно вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні.	ПРН-14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Теорія та методологія публічного управління**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знання основних теоретичних і прикладних засад вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.	ПРН-1
Уміння використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.	ПРН-4
Уміння визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії, застосування теоретичних і методологічних навиків.	ПРН-5
Уміння розробляти національні та регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.	ПРН-7
Знання щодо планування і здійснення наукових і прикладних досліджень у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних і емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.	ПРН-12
Уміння оперативно й ефективно вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні.	ПРН-14

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- усний іспит;
- письмове тестування;
- реферат;
- презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, написання аналітичного есе, письмове тестування з теми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
13	12	13	12		

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
	T5	T6	T7	50	100
	16	17	17		

T5, T6... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 3)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	50	100
13	12	13	12		

T8, T9... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 4)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
	T12	T13	T14	50	100
	16	17	17		

T12, T13... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1 / Модуль 2		Модуль 3 / Модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	7 / 7	30	7 / 7	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	20		
Реферат (аналітичне завдання)			1	20
Модульна контрольна робота	2	50	2	50
Разом	10 / 10	100	10 / 10	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох рівнів складності (тестового й описово-аналітичного характеру).

Завдання першого рівня складності покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, які надавалися на лекціях і обговорювалися на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі відповіді максимально можуть бути оцінені в 25 балів (по 5 кожне).

Завдання другого рівня складності має на меті оцінити розуміння основних тенденцій інформаційно-аналітичної діяльності органів публічної влади в зарубіжних країнах (досвід). Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Завдання третього рівня складності модульної контрольної роботи має прикладний, творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Відтак, загальна кількість балів максимально досягає 50 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «*Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- уміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) заслужує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Диференційована	недиференційована
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної програми

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Предметний простір теоретико-методологічних засад публічного управління.

Розвиток демократії та громадянського суспільства. Питаннями оцінювання понять «державне управління», «публічне адміністрування», «публічне управління», «новий публічний менеджмент», «належне врядування».

Основні компетенції публічного управління та адміністрування. Аналіз визначень термінів «публічне адміністрування» та «публічне управління». Процес трансформації державного управління в сучасні моделі публічного регулювання з урахуванням реалій.

Шляхи реалізації теорій менеджменту в державному секторі. Основні способи вживання терміна «governance». Адміністрування в публічному управлінні.

Зміст предметного простору теорії публічного управління. Предмет навчальної дисципліни. Основні складові предметного простору публічного управління. Суб'єкт публічного управління. Об'єкт публічно-управлінських відносин. Окреслення предметного простору публічного управління.

Феномен публічного управління: природа та сутність. Управління як соціальне явище. Влада та управління. Система публічного управління: поняття і структура. Основні характеристики публічного управління. Реалізація публічного управління в умовах розподілу влади. Відносини, процеси і взаємодія в системі публічного управління та адміністрування. Моделі публічного управління.

Основні ознаки публічного управління. Загальні ознаки публічного управління. Відмітні ознаки публічного управління. Основні види публічного управління. Різновиди публічного управління за видами публічних колективів.

Парадигма сучасного публічного управління, аксіологічні засади, цінності публічного управління. Цілі та функції публічного управління.

Механізми публічного управління. Політичний і адміністративний аспекти публічного управління. Прийняття публічно-управлінських рішень. Сутність та співвідношення централізації та децентралізації в публічному управлінні. Форми децентралізації: адміністративна, політична, фінансова, економічна. Європейські моделі децентралізованого управління. Особливості децентралізації у США, Канаді. Деконцентрація влади. Ефективність публічного управління та його критерії.

Методологічні підходи до публічного управління. Загальні постулати демократичної концепції публічного управління. Загальнонаукові методи дослідження публічного управління.

Тема 2. Основні теорії управління суспільством.

Специфіка джерел ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною. Наукові теорії та школи публічного управління: класична школа, школа людських стосунків, школа «соціології організацій», школа «суспільного вибору», когнітивний підхід. Принципи публічної сфери за В.Вільсоном. М.Вебер про основні принципи бюрократичних систем. Розвиток ідей публічного управління у першій половині ХХ ст. Розвиток теорії та практики управління суспільством і державою у другій половині ХХ ст.: системний метод для вирішення управлінських задач; організація як відкрита система; застосування структурно-функціонального аналізу в управлінській практиці; психологічний, соціально-інженерний, гуманітарний підходи в управлінні. Концепції управління в постіндустріальному, інформаційному суспільстві. Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм». Новий державний менеджмент як модель публічного адміністрування: основні риси. Концепція

«належного управління»: сутність, принципи. Принцип прозорості публічного управління. Сучасні методологічні конструкції взаємодії публічних інституцій.

Тема 3. Суб'єкти та об'єкти публічного управління.

Держава як суб'єкт управління суспільними процесами: принципи, механізми, функції. Форми держави як основні детермінанти формування моделі публічного управління. Сучасні системи державного управління в країнах світу.

Державна влада в Україні: сутність, форми, особливості. Механізми і моделі модернізації державного управління. Стратегії сталого розвитку. Стратегія реформування державного управління. Законодавча складова публічного управління та державної служби в Україні.

Організаційно-регулюючі функції управління. Органи влади та апарат управління: значення, особливості і функції. Розподіл влад як принцип основ конституційного ладу. Органи виконавчої влади як суб'єкти публічного управління: поняття, ознаки, особливості правового становища. Інструменти вироблення і реалізації публічного управління. Особливості трансформації публічного управління.

Тема 4. Соціально-організаційна сутність та механізми публічного управління.

Механізм налагодження комунікаційних зв'язків. Ознаки соціально-організаційної сутності публічного управління. Прояви та призначення через спільну діяльність людей. Упорядкування та врегулювання спільної діяльності шляхом забезпечення узгоджених індивідуальних дій учасників. Регулятор управлінських взаємовідносин суб'єкта та об'єкта під час практичної реалізації функцій публічного управління.

Сутність поняття «механізми публічного управління». Елементи механізмів публічного управління. Види механізмів комплексного механізму публічного управління. Форми і методи механізму публічного управління. Основні функціональні напрями діяльності суб'єктів публічного управління на національному та регіональному рівнях. Прямі та зворотні зв'язки, цілі та ресурси механізму публічного управління. Види впливу керуючого суб'єкта на об'єкт у системі публічного управління. Форми активних і пасивних зворотних зв'язків між суб'єктами і об'єктами механізму публічного управління. Основні напрями розвитку системи публічного управління.

МОДУЛЬ 2

Тема 5. Об'єктивні й специфічні закони та закономірності функціонування системи публічного управління.

Закони публічного управління. Об'єктивний чинник у публічному управлінні. Об'єктивні закони публічного управління. Чинники реалізації об'єктивних законів публічного управління.

Загальний закон публічного управління. Основне середовище (межі) функціонування системи публічного управління.

Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. Основні чинники впливу на необхідність посилення регулювання в публічному управлінні. Основні стимули активізації публічного управління у зв'язку з необхідністю посилення його регулювання.

Закон єдності системи публічного управління. Основні елементи системи публічного управління, що забезпечують стійкість внутрішніх зв'язків. Закон пропорційності суб'єкта і об'єкта публічного управління. Закон співвідносності керуючої та керованої підсистем системи публічного управління. Закон необхідної різноманітності. Закон розмежування центрів влади та управління (поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову). Закон поєднання централізації та децентралізації влади. Потенційний організаційний ресурс децентралізованого управління.

Закон системності організації публічного управління. Основні закономірності впливу на системність механізму публічного управління. Основні напрями формування цілісної системи публічного управління.

Закон саморозвитку системи публічного управління. Основні напрями можливого впливу громадських об'єднань на розвиток системи публічного управління. Закон участі громадян у публічному управлінні.

Специфічні закони формування та ефективності функціонування системи публічного управління. Закон трансформації. Закон гармонізації. Закон безперервності відносин і зв'язків. Закон еволюційної валідності. Закон поділу (диференціації) праці. Закон аналогії. Закон інтеграції. Закон еклектичності. Закон відносності. Закон дискретності. Закон пріоритетів. Закон циклічності. Закон паритетності. Закон технологічності праці. Закон збереження і перетворення енергії живої праці.

Сутність специфічних законів публічного управління. Закономірності публічного управління: соціальні та організаційні. Сутність основних закономірностей публічного управління.

Тема 6. Принципи публічного управління.

Основні підходи до формування принципів публічного управління. Відповідність нормам законодавства. Відображення найсуттєвіших, ключових закономірностей публічного управління. Відповідність цілям публічного управління. Основні види принципів публічного управління.

Основні загальносистемні принципи публічного управління та їх характеристики. Загальнометодичні принципи публічного управління. Соціально-політичні принципи публічного управління. Соціально-економічні принципи публічного управління. Соціально-культурні принципи публічного управління. Основні соціально-культурні принципи публічного управління в Україні.

Принципи громадянського суспільства Європейського Союзу. Основні принципи концепції належного управління (*good administration*). Виявлення та опис законів і принципів публічного управління. Етапи ефективного використання законів і принципів публічного управління.

Тема 7. Органічний взаємозв'язок гуманітарних наук і публічного управління.

Вплив суб'єктів публічного управління на взаємозв'язок політичної, економічної, соціальної та правової сфер суспільного середовища. Вираження державно-публічною політикою економічні та соціальні інтересів суспільства через процедуру правових відносин. Суб'єкти, які є основними модераторами механізму публічного управління.

Формування демократичної системи розвитку країни та суспільства крізь умови збалансованого впливу соціальної, економічної, політичної та правової сфер.

Різновекторність думок і поглядів на практичну складову взаємозв'язку гуманітарних наук і публічного управління. Особливості поведінки людей у даній взаємодії. Роль і важливість для розвитку держави та громадянського суспільства.

МОДУЛЬ 3

Тема 8. Еволюція підходів до управління суспільством. Громадянське суспільство як об'єкт публічного управління.

Сутність термінів «країна», «державна», «суспільство». Типологізація суспільств. Інформаційне суспільство. Основні чинники впливу постіндустріального (інформаційного) суспільства на формування механізму публічного управління. Основні характеристики суспільства, що впливають на соціально-організаційну сутність механізму публічного управління.

Типи публічного управління, що відображаються в різних формах політичних режимів. Сучасні підходи до управління суспільством і країною. Основні напрями та принципи гуманітарного розвитку України. Основні цілі реалізації принципів гуманітарного розвитку

України. Основні властивості моделі публічного управління в Японії. Основні цілі моделювання раціонального механізму публічного управління.

Сформульовані Д. Осборном і Т. Геблером загальні принципи організації публічного управління в межах моделі «нового публічного менеджменту». Ключові елементи дебіюрократизації державної системи управління в межах моделі «нового публічного менеджменту». Типи індивідуальної підконтрольності державного службовця в межах моделі «нового публічного менеджменту». Основні особливості нового (публічного) врядування. Проблемні аспекти нового (публічного) врядування.

Сутність терміна «громадянське суспільство». Трактують поняття «громадянське суспільство» філософами та науковцями. Вплив історичних чинників на виокремлення ролі громадянського суспільства. Основні передумови виникнення громадянського суспільства. Основні ознаки громадянського суспільства. Основні особливості громадянського суспільства і держави. Види громадянського суспільства.

Структура та основні складові громадянського суспільства. Ієрархічні рівні структури громадянського суспільства. Інститути (інституції) громадянського суспільства.

Чинники гальмування розвитку соціальної структури громадянського суспільства в Україні. Основні чинники впливу на формування в Україні структурованого громадянського суспільства та ефективного механізму публічного управління і регулювання. Основні функції громадянського суспільства. Основні чинники впливу на ефективність функціонування громадянського суспільства. Особливості формування громадянського суспільства в Україні. Основні принципи забезпечення ефективно збалансованих взаємозв'язків основного об'єкта громадянського суспільства і суб'єктів механізму публічного управління. Основні напрями вдосконалення громадянського суспільства і механізму публічного управління в Україні.

Тема 9. Публічне управління та публічна влада.

Роль публічної влади. Місцеве самоврядування. Ознаки влади місцевого самоврядування. Основні ознаки та особливості влади місцевого самоврядування в Україні. Основні чинники впливу місцевого самоврядування на можливість самореалізації громадян як учасників громадського.

Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування, їх повноваження. Основні принципи публічного управління на муніципальному рівні. Засоби реалізації принципів публічного управління на муніципальному рівні. Взаємодія органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Основні наслідки посилення громадської самоорганізації на місцевому рівні.

Основні напрями використання механізму владно-громадської взаємодії на муніципальному рівні. Чинники гальмування в Україні розвитку соціального (міжсекторного) партнерства на муніципальному рівні. Основні форми соціального (міжсекторного) партнерства на муніципальному рівні в Україні.

Основні самоврядні завдання громадських територіальних формувань в Україні. Основні напрями підтримання громадських об'єднань органами муніципальної влади. Основні чинники впливу на якість владно-громадського партнерства на муніципальному рівні в Україні. Основні шляхи вдосконалення владно-громадського партнерства на муніципальному рівні в Україні.

Тема 10. Публічно-управлінські рішення.

Загальні вимоги до управлінських рішень. Варіативність визначення поняття «управлінське рішення». Питання чіткого розмежування управлінських рішень від публічних управлінських рішень. Основні ознаки публічно-управлінських рішень. Особливості та узагальнений механізм прийняття публічно-управлінських рішень. Етапи у процесі прийняття публічно-управлінських рішень.

Нормативно-правові акти як один з основних видів публічно-управлінських рішень. Розроблення проекту нормативно-правового акту суб'єктами законодавчої ініціативи або іншими учасниками суспільних відносин. Механізм розроблення та затвердження нормативно-

правового акту Верховною Радою України. Особливості прийняття публічно-управлінських рішень Кабінетом Міністрів України.

Основні принципи забезпечення ефективності прийняття і реалізації публічно-управлінських рішень. Основні інструменти забезпечення ефективності прийняття та реалізації публічно-управлінських рішень. Основні внутрішні інструменти забезпечення ефективності публічно-управлінських рішень. Основні види безпосереднього діалогу із суспільством.

Тема 11. Основні засади публічного управління в соціально-економічній сфері.

Основні засади публічного управління в соціальній сфері. Сутність терміна «соціальна політика». Об'єкти і суб'єкти соціальної політики. Основні сфери соціальної політики. Основні напрями національної соціальної політики. Основні складові соціальної політики в Україні. Основні напрями реалізації стратегічних і поточних цілей соціальної політики в Україні. Цілі та завдання соціальної політики. Основні етапи формування та реалізації соціальної політики. Основні особливості публічного управління соціальною політикою в Україні.

Загальні та специфічні принципи публічного управління соціальною політикою. Загальні принципи належного врядування публічної соціальної політики. Основні форми соціального партнерства. Основні загальні міжнародні принципи соціально-трудового партнерства. Загальні принципи впливу на якість соціального управління. Класифікація загальних принципів формування та реалізації державно-публічної соціальної політики.

Держава як гарант соціальної політики. Публічне управління соціальним захистом. Основні соціальні гарантії в Україні. Складові процесу публічного управління соціальним захистом. Основні складові системи соціального захисту населення в Україні. Забезпечення державою безпеки прав та інтересів споживачів. Основні завдання державно-публічної політики захисту прав споживачів в Україні, програма їх реалізації.

Основні показники оцінювання ефективності публічного управління. Основні елементи визначення рівня життя населення.

Взаємодія держави, економіки і суспільства. Основні функції економіки. Економіка, суспільство і держава як відносно самостійні складові соціуму. Економіка як інтегрована складова суспільства. Модель кругообігу взаємовідносин економіки, держави та суспільства. Основні види і моделі регулювання ринкової економіки змішаного типу. Основні чинники впливу на вибір моделі державно-публічного регулювання економіки.

Співвідношення державного управління, державного регулювання та публічного управління економікою. Основні нормативно-правові та організаційні процедури державного регулювання економікою. Основні складові мети державного регулювання економікою. Основні напрями державно-публічної економічної політики на етапі переходу від державного управління до нових моделей регулювання економікою.

Основні принципи побудови соціально орієнтованої ринкової економіки. Основні методи прямого державного впливу на економіку. Сфера застосування непрямих (опосередкованих) методів впливу на розвиток ринкової економіки. Функції загального регулювання ринкової економіки. Основні елементи інфраструктури в сучасній ринковій економіці. Відмітні ознаки традиційної, централізованої, ринкової та соціально орієнтованої ринкової економічних систем. Вплив розвитку ринкових відносин на функції держави в конкуренції.

МОДУЛЬ 4

Тема 12. Поняття методології публічного управління.

Поняття методології публічного управління в сучасній науці. Огляд джерел з питань сутності та значення методології в системі сучасних наук. Підсистеми методології. Різновиди методології. Шляхи подальшого розвитку методології наукового пізнання. Теоретичні уявлення про методологію публічного управління. Методологічний аспект досліджень. Системні проблеми вітчизняної теорії публічного управління.

Порівняння категорій, зіставлення публічно-управлінських явищ і процесів, розробка наукових концепцій. Методи публічного управління. Методика експериментальних досліджень. Мозаїка методологічної основи публічного управління. Поняття доктрини публічного та державного управління.

Закономірності публічного управління. Основні принципи публічного управління та адміністрування. Варіанти систематизації принципів публічного управління та адміністрування. Різноманіття принципів та їх практично-прикладне значення в публічному управлінні. Їх універсальність і специфічність.

Тема 13. Сучасні методологічні конструкти в публічному управлінні.

Розвиток методології публічного управління в сучасній Україні. Характеристики постійних змін у сфері публічно-управлінської діяльності. Поступовий перехід до сталого розвитку держави. Предмет конституційної модернізації.

Варіативність сучасних підходів до класифікації методів публічного управління. Їхня практична вмотивованість. Прагматика сучасного публічного управління. Державна політика у сфері надання адміністративних послуг. Діджиталізація (цифровізація) та інші новітні інновації. Протиріччя і закономірності розвитку публічного управління в Україні.

Тема 14. Становлення і напрями розвитку методології публічного управління в Україні.

Етапи та умови становлення методології публічного управління в Україні. Особливість сучасного розвитку України та її тривалий трансформаційний період. Головні методологічні підходи до оцінювання державної дійсності. Відсутність усталеної моделі вирішення державно-управлінських питань.

Спроба класифікувати методологічні напрями у суспільних науках. Розгляд методології з огляду її сутнісних характеристик. Основні вимоги феноменології та екзистенціалізму щодо методології державного управління.

Періоди становлення методології державного управління. Етапи в еволюції державного управління в Україні. Суб'єкти та їх характеристики.

Реалізація методології публічного управління в умовах реформування публічної адміністрації в Україні. Спрямування методологічного інструментарію. Принципи внутрішньої і зовнішньої політики України. Система публічної адміністрації.

Процес реформування органів публічної адміністрації в Україні. Форма дій, якими позначається діяльність органів публічної адміністрації. Недоліки у дослідженні питань державного управління. Вдосконалення методології державного управління в Україні.

Концептуалізація методології державного управління. Проектування як напрям методології державного управління. Понятійний апарат методології державного управління. Моделювання державного управління. Модернізація державного управління. Визначені напрями вдосконалення методології державного управління.

Поширені підходи в публічному управлінні та адмініструванні. Спрощена технологічна схема розробки концепцій за принципом досягнення самоорганізаційної спроможності розвитку. Актуальні проблеми розвитку.

Основні напрями вдосконалення методології публічного управління в Україні. Сучасні підходи до управління суспільним розвитком. Перспективи розвитку публічного управління в Україні.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	курсіві	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Предметний простір теоретико-методологічних засад публічного управління	12	2	2			8
Тема 2. Основні теорії управління суспільством	14	4	2			8
Тема 3. Суб'єкти та об'єкти публічного управління	12	2	2			8
Тема 4. Соціально-організаційна сутність та механізми публічного управління	14	4	2			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	52	12	8			32
Модуль 2						
Тема 5. Об'єктивні й специфічні закони та закономірності функціонування системи публічного управління	13	4	2			7
Тема 6. Принципи публічного управління	13	4	2			7
Тема 7. Органічний взаємозв'язок гуманітарних наук і публічного управління	12	2	2			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	38	10	6			22
Разом за семестр	90	22	14			54
Модуль 3						
Тема 8. Еволюція підходів до управління суспільством. Громадянське суспільство як об'єкт публічного управління	12	2	2			8
Тема 9. Публічне управління та публічна влада	14	4	2			8
Тема 10. Публічно-управлінські рішення	12	2	2			8
Тема 11. Основні засади публічного управління в соціально-економічній сфері	14	4	2			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	52	12	8			32
Модуль 4						
Тема 12. Поняття методології публічного управління	13	4	2	30		7
Тема 13. Сучасні методологічні конструкти в публічному управлінні	13	4	2			7
Тема 14. Становлення і напрями розвитку методології публічного управління в Україні	12	2	2			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	68	10	6	30		22
Разом за семестр	120	22	14		30	54
УСЬОГО	210	44	28		30	108

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	Лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Предметний простір теоретико-методологічних засад публічного управління	11	1				10
Тема 2. Основні теорії управління суспільством	10					10
Тема 3. Суб'єкти та об'єкти публічного управління	12	1	1			10
Тема 4. Соціально-організаційна сутність та механізми публічного управління	12	1	1			10
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	45	3	2			40
Модуль 2						
Тема 5. Об'єктивні й специфічні закони та закономірності функціонування системи публічного управління	16	1				15
Тема 6. Принципи публічного управління	17	1	1			15
Тема 7. Органічний взаємозв'язок гуманітарних наук і публічного управління	12	1	1			10
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	45	3	2			40
Разом за семестр	90	6	4			80
Модуль 3						
Тема 8. Еволюція підходів до управління суспільством. Громадянське суспільство як об'єкт публічного управління	11	1				10
Тема 9. Публічне управління та публічна влада	10					10
Тема 10. Публічно-управлінські рішення	12	1	1			10
Тема 11. Основні засади публічного управління в соціально-економічній сфері	12	1	1			10
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	45	3	2			40
Модуль 4						
Тема 12. Поняття методології публічного управління	46	1		30		15
Тема 13. Сучасні методологічні конструкти в публічному управлінні	17	1	1			15
Тема 14. Становлення і напрями розвитку методології публічного управління в Україні	12	1	1			10
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	75	3	2	30		40
Разом за семестр	120	6	4	30		80
УСЬОГО	210	12	8	30		160

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
1	Предметний простір теоретико-методологічних засад публічного управління	2	
2	Основні теорії управління суспільством	2	
3	Суб'єкти та об'єкти публічного управління	2	1
4	Соціально-організаційна сутність та механізми публічного управління	2	1
5	Об'єктивні й специфічні закони та закономірності функціонування системи публічного управління	2	
6	Принципи публічного управління	2	1
7	Органічний взаємозв'язок гуманітарних наук і публічного управління	2	1
8	Еволюція підходів до управління суспільством. Громадянське суспільство як об'єкт публічного управління	2	
9	Публічне управління та публічна влада	2	
10	Публічно-управлінські рішення	2	1
11	Основні засади публічного управління в соціально-економічній сфері	2	1
12	Поняття методології публічного управління	2	
13	Сучасні методологічні конструкти в публічному управлінні	2	1
14	Становлення і напрями розвитку методології публічного управління в Україні	2	1
Разом		28	8

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предметний простір теоретико-методологічних засад публічного управління	8	10
2	Основні теорії управління суспільством	8	10
3	Суб'єкти та об'єкти публічного управління	8	10
4	Соціально-організаційна сутність та механізми публічного управління	8	10
5	Об'єктивні й специфічні закони та закономірності функціонування системи публічного управління	7	15
6	Принципи публічного управління	7	15
7	Органічний взаємозв'язок гуманітарних наук і публічного управління	8	10
8	Еволюція підходів до управління суспільством. Громадянське суспільство як об'єкт публічного управління	8	10
9	Публічне управління та публічна влада	8	10
10	Публічно-управлінські рішення	8	10
11	Основні засади публічного управління в соціально-економічній сфері	8	10

12	Поняття методології публічного управління	7	15
13	Сучасні методологічні конструкти в публічному управлінні	7	15
14	Становлення і напрями розвитку методології публічного управління в Україні	8	10
Разом		108	160

5.5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «**Теорія та методологія публічного управління**» носить самостійний характер виконання окреслених завдань і тематично охоплює загальне змістовне навантаження з навчального курсу. Індивідуальне завдання студента виконується під час усіх модулів і може бути оцінене у підсумку максимально у 20 балів. Воно включає виконання аналітичного завдання за визначеною темою.

Аналітичне завдання «Теоретичні та методологічні основи публічного управління».

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і семінарських занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Методологія публічного управління: навчальний посібник. Укладач І. В. Шпекторенко. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 120 с.
2. Міненко М. А. Публічне управління: теорія та методологія: монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 404 с.
3. Токар М. Ю. Застосування системного методу в дослідженнях розвитку громадських організацій. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. Вип. 1 (64). С. 63 – 69.
4. Токар М. Ю. Метод синергетики у дослідженнях громадської організації як феномену інтеграції людських ресурсів. *Публічне у правління XXI століття: портал можливостей: зб. тез XX Міжнар. наук. конгресу*. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. 524 с. С. 68 – 71.
5. Токар М. Ю. Методологія дослідження громадських організацій в системі загальнодержавних координат. *Розвиток публічного управління в Україні: наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (23 – 24 квітня 2020 р., м. Львів) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева*. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 55 – 60.
6. Tokar, M., Varenia, N., Kulchii, I. Conceptual model of the system of modern communications in public governance. *Public Administration and Law Review*. 2020. Vol. 4. URL: <https://public.scnchub.com/palr/index.php/palr/issue/archive>

Додаткова література

1. Агарков О.А. Соціальна справедливість як сутнісний принцип соціальної української держави. *Гілея* : наук. вісн. 2012. Вип. 61. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2012_61/Gileya61/P1_doc.pdf
1. Бакуменко В.Д., Надолішній П.І. Теоретичні та організаційні засади державного управління [Текст] : навч. посіб. К. : Міленіум, 2003. 256 с.
2. Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики [Текст]: монографія. К.: УАДУ, 2000. 328 с.
3. Гордієнко Л.Ю. Основи теорії державного управління. Конспект лекцій. Харків: Вид. ХДЕУ, 2000. 160 с.
4. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право [Текст] / В.Б. Авер'янов, В.А. Дерещ, А.М. Школик та ін.; за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К.: Юстиніан, 2007. 288 с.
5. Державне управління [Текст] : словник-довідник / уклад. В.Д. Бакуменко (кер. творч. кол.), Д.О. Безносенко, І.М. Варзар та ін. ; за заг. ред. В.М. Князева, В.Д. Бакуменка. К.: НАДУ, 2002. 282 с.
6. Державне управління в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К.: Суми, 1999. 266 с.
7. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н.Р. Нижник. К.: НАДУ при Президентові України, 1997. 448 с.
8. Дзюндзюк В.Б. Ефективність діяльності публічних організацій: монографія. Х.: ХарПІ НАДУ «Магістр», 2003. 236 с.
9. Дзюндзюк В.Б. Предметна сфера науки державного управління. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. Х.: ХарПІ НАДУ. 2011. № 1 (39). С. 3–7.
10. Козюра І. В. Адміністративно-територіальна структура муніципального управління: пошуки і варіанти. *Управління сучасним містом*. 2001. № 1–3. С. 117–124.
11. Козак В. І. Модернізація публічного управління в Україні на засадах сервісної держави. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2017. Вип. 2 (18). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2017_2_6

12. Малиновський В.Я. Державне управління : навч. посіб. Луцьк, 2000. 558 с.
13. Мельник А.Ф., Оболенський О.Ю., Васіна А.Ю. Державне управління: підручник; за ред. А.Ф. Мельник. К.: Знання, 2009. 582 с.
14. Моделювання розробки та прийняття рішень. Використання методів математичного програмування при прийнятті рішень. URL: http://revolution.allbest.ru/menegment/0012383_0.html
15. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин: монографія / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
16. Федорчак О. Класифікація механізмів державного управління. *Демократичне врядування*. 2008. № 1. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx?OrgID=0000290>
5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
6. Національне агентство України з питань державної служби. URL: <http://www.nadc.gov.ua>
7. Національний Інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
8. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
9. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>
10. Соціологічна група «Рейтинг» (Rating Group Ukraine). URL: <http://ratinggroup.ua/about.html>
11. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: <http://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php>
12. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
13. Центр соціологічних і політичних досліджень та технологій "СОЦІОПОЛІС". URL: <http://sociopolis.com.ua/Sociopolis/About/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20 __ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20 __ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20 __ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20 __ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)